

ELÄMÄNI SATUJA

Annikka Koskinen
18 maaliskuuta 1916

I-osa

Unhotin kirjottaa, että täällä ammuttiin eilen tykeillä. Kyllä ne olivat muutamat aika jymäyksiä, mutta en minä vavissut hitustakaan. Venäläiset koettelivat eräitä pienen pieniä erään suomalaisen insinöörin keksimiä miinanräjäytys-tykkejä. Ne ovat ainoat laatuaan. Upseereja oli täällä kymmenellä autolla. Kyllä he olivat tietääkseni tyytyväisiä pikku tykkeihin.

Silloin kuin ammuttiin vapisi Sepänemäntä kuin vilutautinen pompah-
taen vähän väliä ylös ja eräs venäläinen lensi selälleen. Taidan kehua
itseäni aivan liikaa.

Olin äsken Hannan kanssa ulkona. Kun Kyntölä tuli kotiin, niin keitin
teetä. Olen nyt näinä iltoina, kun olen ollut täällä, keittänyt joka
ilta teetä tai kaakaota.

Illalla kotona sain kuulla hiakan tämän Tarvo saaren entisyydestä.
Täällä on aikoinaan ollut malminsulatusuuni. Täällä on vieläkin rau-
tamalmi kivikasa aivan miltei pihassa.

Tällä saarella on myöskin tapettu, Huopalahden kyläläiset ovat anta-
neet talilaisia heinäseipäällä selkään ja uskon, että se sauna taisi
olla aika lämmin.

4 p. kesäkuuta 1916

Olen ollut nykyään hirmuisen laiskalla kirjoitustuulella, vaikka
asioita olisi kyllä ollut.

Helenelle olen kyllä kirjoittanut lyhyitä kirjeitä.

Yöllä on tuullut niin, että kun äiti oli siihen aikaan hereillä, pel-
käsi hän, että tuuli vie katon mennessään.

Aamulla pukeuduin kuten ennenkin tamperelaiseen kansallispukuuni. Isä on nimittänyt minut sen johdosta "Hämettärekseksi". Niin, hämäläinen olenkin, sillä olen syntynyt Tampereella.

Amulla menin talon kautta asemalle Heleniä vastaan, mutta hän ei tullutkaan, koska oli niin ruma ja myrskyinen ilma.

Kun palasin asemalta, niin tuli ryssän kuormastoa uutta tietä myöten ja asettui tienviereen meidän heinäpeltoon leirille. En tiedä poikkesivatko he vain väliaikaisesti, aikoivatko asettua pitemmäksi aikaa vai aikovatko siirtyä latoomme asumaan.

Kyllä se on totisesti hävytöntä. Viime vuonna ottivat haltuunsa kolme suurta rakennusta, ja olisivat ottaneet viimeisenkin, jollei olisi valitettu kuvernöörin kansliaan. Kaiken kesää tehtiin vallituksia koko mäki täyteen. Puita kaadettiin ja toisia istutettiin. Tietäähän sen, että harva puu jäi eloon niistä istutetuista. Onhan selvä asia, että eivät sellaiset puut kasva, joissa ei ole juuria juuri nimeksikään. Nyt keväällä ovat harjoittellessaan ampuneet peltojamme. Toissapäivänä illalla tuli määräys, että seuraavana päivänä kello 12 täytyy talo, suuri liiteri ja sauna olla tyhjänä.

Eilen soitti Albergan poliisi, että yksi mies ja hevonen on pantava pakkotyöhön pattereille. Ja jos vielä asettuvat leirille pellolle, niin, silloin alkaisi mitta jo täyttyä. Kun vihdoinkin saavuimme rantaan oli jo taas puhjennut hirmumyrsky. Harvoin näillä vesillä näkee tällaista myrskyä. Isä ja Hilja saivat tehdä hirmuista työtä ennenkuin vihdoinkin pääsivät moottorilla Gallénin rantaan. Äiti jo pyysi Liljeströmmiin apuakin peläten heidän käyvän hullusti. Monta yritystä turhaan tehtyään pääsivät vihdoinkin perille. He lepäsivät hetkisen Kallelan rannassa ennenkuin lähtivät minua viemään. Tulomatka kävi onnellisimmin.

6 p. toukokuuta 1916

Eilen olin Helsingissä moottoriveneellä koko sakin kanssa. Minä jäin sinne yhdeksän junalle. Toiset menivät moottoriveneellä takaisin aikaisemmin vanhalla venellä Tarvaspäähän. Olimme puoliksi märkiä, kun vihdoinkin saavuimme kotiin.

Nyt illalla on vähän satanut.

Tarvaspää-Tarvo-Munkkiniemi silloista ja maantiestä pitäisi tulla 12 metriä leveä. Pavlenko haluaisi saada maantie kallioiden yli eikä pitkin rantoja. Niin, sehän vie enemmän aikaa sekä on sekin "etu", että saa

työskennellä metsässä. "Patterisakilla" on lupa laiskotella mutta ei niin, että sitä eivät kaikki huomaa.

Kesäkuun 21 p. 1916

Täällä puuttuu halua päiväkirjan kirjoittamiseen, en voi sanoa, onnistunko yrityksissäni.

Isä ja äiti ovat taas kaupungissa.---

Nyt oli ihmeen ihana auringonlasku. Olen usein ajatellut itsekseni, että kyllä niillä taiteilijoilla on mielikuvitusta, kun kuvaavat auringonlaskuakin punasinisin värein. Nyt huomasin selvästi, että auringonlaskun väreihin kuuluu myös punasinen.

Uskon, että tulee hauska ja rauhallinen Juhannus. En olekann tämän vuoden juhannuksesta toivonutkaan mitään ennenkuin vasta tänä iltana.

Nyt otetaan kaupungeista että maaseudulta sekä miehiä että naisia vallitöihin pakolla. Poliisit saavat markan jokaisesta henkilöstä, jonka on toimittanut työhön. Eräskin insinööri oli poikansa kanssa loikoillut riippumatossa, kun ryssä oli ilmestynyt heidän luokseen huutaen: "töihin". (Tietysti venäjäksi). He ottavat sellaisiakin, joilla on vakinainen paikka jossain liikkeessä. Tilda Ulmala odottaa meillemme Heikkiläänkin joka hetki jotain poliisia, joka huutaa: "työhön"! Eivätköhän suomalaisetkin pian huuda: "Työhön"! tai huutavat laulun "Olet maamme armahin synnyinmaa" viimeistä värssyä. Nyt eivät "Kompaniat" käsitäkkään palkasta roskaväkeä, vaan heidän joukossaan on myös suuri määrä sivistynyttä väkeä.

Nosta, nosta jo henkesi kahleistaan
satavuotta jo sortanut.
Kansa yksi on Suomessa yhdellen
voiton arpa on langennut.

Kesäkuun 24 p. 1916

Eilinen päivä oli sangen hauska. Ensin aamulla oli hyvin ikävän näköinen ilma. Sataa loikotti taivaan täydeltä. Päivänmittaa selkesi taivas, ja tuli mitä herttaisin ilma. Kaupungista tuli isän matkassa vieraitakin. Joimme teetäki. Tänne tuli myös Allutäti ja Tuure. He ovat taas hyvissä väleissä. Juuri lähtiessään sanoi Allu-täti nähneensä Tumman Barmssonin useita kertoja kaupungilla.

Ester ja Liisi Malk käväisivät täällä pikimältään. Ester on nyt palannut Terijoelta oltuaan siellä muutamia päiviä. Hän on nyt patteritöissä.

Olin illalla hiukan hermostunut. Itketti niin, että täytyi mennä metsään.

Viime yönä löysin 6 kiiltomatoa. Muut eivät löytäneet ainoatakaan. Kummallista!

Yksi kolmannes (1/3) Suomen miehistä on otettu pakkotyöhön. Kaikista liikkeistä ja tehtaista (paitsi sotatarvetehtaista) on otettu viides osa "töihin". Katuliikenne Helsingissä on nyt paljon pienempi kuin ennen pakkotyömääräystä. Toistaiseksi ei ole otettu miehiä enempää. Tulevaisuus kyllä näyttää miten käy.

Olin nyt ilalla yhdeksältä uimassa Veikon ja Prynkan kanssa. Tänään olin ensi kerran uimassa jälkeen Helluntain. Nyt klo. 10 on vielä 20°C lämmintä. Se on jo paljon. Ei nyt muuta.

25 p. kesäkuuta 1916

Tänään sai Helvi ensi kerran karamelliä. Syötin (tai oikeammin imetin) hänelle "kiss Kiss" karamellia. Se näytti maistuvan oikein hyvältä.

Olin myös nyt (klo. 10 ip) uimassa. Uinkin oikein aika kanen aikaan. Vesi oli lämmintä. Ilma oli yhtä ihana kuin eilenkin.

26 p. kesäkuuta 1916

Unhotin mainita eilisessä kirjoituksessani sen tosijutun, jonka sain kuulla. Eräs mies ajoi hevosella vahtipaikan ohi aikeissa mennä Pohjanlahden yli. Hänellä oli reensä perässä muutamia hevosia. Hän pani hevosensa kovaan vauhtiin samalla pitäen toisessa kädessään kymmenmarkkasta kulkiessaan vahtiryssän ohi. Ryssä huusi: "Mihin matka?". "Saksaan! Saksaan hevosia myymään!" huusi mies. No, eikö saisi viistoista?, kysyi solttu jälleen. En tiedä saiko hän viidellätoista, vaan kyllä luulen, että hän taisi saada. Tämä ei ole ainoa sen laatuinen tapaus, vaan se oli viime talvena jäiden aikaan aivan tavallista. Eipä ihmekään, että he tekevät niin, sillä kyllä 3 markkaa on sentään mitätön raha kuukautta kohti.

Tänään olen ollut jo kaksi kertaa uimassa, ja vielä aijon mennä kerran vähää ennen maatameno. Olen paistanut itseäni auringossa melkein kaiken päivää. On ollut yhä hyvin lämmintä.

Nyt saamme mahdollisesti vähäksi aikaa lähteä täältä tiehemme.

Ainakin siksi ajaksi, kun kalliota ammutaan. Mahdollisesti myöhemmin komennetaan kokonaan pois. Tänään ilmoitti eräs mies, että lato on huomenna siirrettävä pois tieltä. Kyllä ne taas luulevat mullistavansa kaikki tuossa tuokiossa. Kyllä ne mullistavat, mutta ei aivan niin, että se läheskään heti olisi valmista.

Sain Heleneltä kirjeen Porvoosta.

Uusi päivä

Nyt aiomme pian lähteä "på matkustus". Täällä tulee olo hiukan harmaaksi, kun Liljeströmmitkin lähtevät tänään täältä pois. Tänne tulee patterisakkiakin enempi, ja kun pomot rupeavat täällä retkuuttelemaan yökausia, niin ollappa sitten yksin tällä puolen saarta. Lähdemme kait Karjalan maille.

20 p. 7.1916

(Torstai)

Toissapäivänä sattui mainio uimanäytös. Pavljonkko, "Pikku-Matti" Sun-greeni ja eräs niin ylempi pomo olivat lähdössä täältä mantereen puolelle olutkoreineen. Pomot olivat kurkistaneet koko syvälle pulloon olleen iloisella tuulella. He pääsivätkin onnellisesti lähtemään, vaan sitten tapahtui näytöksen ensikohtaus. putosi veneestä aikoessaan vaihtaa paikkaa. Hän nousi ripeästi veneen laidalle. Vene kallistui nie-laisten vettä. Uusi yritys, ja --- vene kaatui. Ei siis muuta kuin lähteä uimaan. Paikka oli syvä, vaan lähellä rantaa. Kaikkien onnistui päästä maihin paitsi olutkorit putosivat täysinäisine pulloineen veneestä vai-puen pohjaliejuun. Miesten humala selvisi säikähdyksessä. Kaikki muut olivat iloisella tuulella paitsi Matti, jolta vesi anasti 12 markkaa.

En tiedä sen enempää, kuin että eilen huhuttiin Tallinnan lautavarsto-jen palavan. Tänäpäiväisissä lehdissä mainitaan saksalaisten pudottaneen sinne 13 pommia. Pommien tekemästä vahingosta ei tiedonanto puhu mitään.

3 p. 8 1916

Torstai

Nyt sataa juuri parailaan niin vietävästi, että totta maar sen heinät kastuvat, joka ei ole vielä saanut niitä latoon. Monet pihan vesiviemä-rit eivät ennätä niellä sitä vesimäärää, joka putkia myöden tulee ka-toilta.

Turkuunkin on jo heitelty pommeja.

Olemme jo muuttaneet pois saaresta. Maanantaina soitti Helena Berganssiin pyytäen rouva Kyntölää toiniin, vaan ei hän siitä välitä.

Sunnuntaina sain tietää, että ei "saksalaista" oltukaan viety sotaan, vaan että hän on taas Albergassa.

Valkoff on jo kaatunut. "Germaani on tainnut häntä hiukan kovakouraisesti luimia, koska on päässyt hengestään.

9 k. 10 p. 1919

Sunnuntai

Olen kutonut "Hellulle" pienen pienet tumput. En ole vielä milloinkaan ennen kutonut niin pieniä.

Ai, kuinka olin mielissäni, kun Bileldt eilen pihalla sanoi: "Päivää Annikka!".

Uusi päivä

Isä lukee Veikolle ja minulle fysiikkaa tunnin tai pari. Minä saan kyllä joko ommella tai kutoa, mutta Veikko saa olla hiljaa tuolillaan ja kuunnella. Joskus, kun Veikko innostuu nenäänsä hieromaan aikansa kuluksi, sanoo isä: "Älä sinä sitä nenääsi rääkkää!" ja Veikko saa taas istua kädet hiljaa. Oikeastaan isän tarkoitus on opettaa vain Veikolle fysiikkaa, vaan koska ei minullekkaan ole haitaksi ja Veikko sitäpaitsi kuuntelee mielummin, olen minäkin kuuntelemassa, kun isä valmistaa läksyjä.

Helinä Koivistoinen oli aamulla luonamme.

En nyt tiedä muuta kuin, että rahapula ja voipula on suuri ja, että pian tulee kahvipula ja paperipula. Kun nyt aivan hiljakkoin kiellettiin voinvienti Suomesta, niin lähetetään Pietariin nykyään se kermana ja hapankermana. Mitä hyötyä on kiellosta?. Ei mitään sen ymmärtää jokainen. Suomen Pankki ei anna uusia seteleitään liikkeelle ennenkuin pulatiukkenee. Nyt on jo niin kurjaa täällä kaupungissakin minkähänlaista on maalla?. Siellä käytetään postimerkkejä vaihtorahana. Huonoa sekkin on. Postimerkit ovat niin pieniä, eikä niitä sitten voida käyttää enää oikean tarkoitukseensa, koska ne ovat likaisia. Niin, unohdin, että Helsinkiä uhkaa uudelleen vesipula. Ruotsista ei pääse tänne tulemaan rikkipitoista savea, jolla Vantaan ruskeata "kahvia" valkaistaan. Kuvitelkaamme vettä juodessamme juovamme kahvia. Ruskeata se on, mutta sittenkin naurrettavaa. Meidän rakas entinen emämaamme pitää meistä huolta sekä ruumiin että siulunpuolesta. Se ei halua, että myrkyttäisimme ruumiimme kah-

, villa, vaan kehoittaa meitä sen sijaan juomaan raitista vettä. Se on jalomielistä!

Ryssät ja rumaanialaiset saavat nyt yhdessä selkäänsä. Se on kaudista se. Ähäpiti! Mitäs pistit nokkasi toisten liemeen, kun se on liian polttavaa. Eivätköhän jo kadu, kun Bukarest on vaarassa.

No, nyt en enää viitsi kirjoittaa.

Uusi päivä

Eipä olisi haittaa. Kun nyt jo ollaa totuttu herne- ja viljakahville, niin parasta olisi, että se kokonaan jäisikin pois. Eräänä päivänä saadesani maistaa puhdasta kahvia, ei se enää maistunutkaan hyvälle.

2 p. 11. 1916

Torstai

Tän päivää olen ollut konttoorissa. Päästyäni muista tavallisista töistäni, ryhdyin maalaamaan listoja. Kun siitä työstä vihdoon pääsin pakotti silmiäni ja pääni oli kuin sauna. Kello on nyt 6. Siellä istuessani sain kuulla paljonkin.

Pietarissa ja Moskovassa on ollut levottomuuksia. Pietarissa on väkijoukko kokoontunut Englannin lähetystön-talon edustalle ja huutanut: "Alas Englanti! Alas sota!" - Eräs suomalainen vallesmanni, joka kyllä asuu Venäjän puolella, kuljettaa hevosia Suomen puolelle 30 kappale. Muut hevoset hän uittaa joen poikki vaan itse hän tulee hiiliajurin näköisenä nokisena olentona yhden hevosen kanssa tullin kautta. "Rabota?" "Jaa, jaa, rapottaa Petrokraatissa!" sanoo hän ja jatka matkaansa. Vielä tällä hetkelläkin viedään hevosia lahjo-

malla vahtia Suomesta Ruotsiin. Kun antaa ryssälle 50 markkaa saa viedä vaikka miten monta vain on sillä kertaa mukana. Myös ihmiset pääsevät juomarahoilla toiselle puolen rajaa. Raha se ryssän silmät sokaisee.

Kello tulee jo seitsemän. Saa nähdä tuleeko mentyä ulos|.

4 p. 11. 1916

Lauantai

Neljältä menin Kaarlo Almin kanssa Diakonissalaitokselle katsomaan Aarnea. Lääkärit ovat ilmoittaneet, että hänessä olisi keuhkopussintulehdus, vaan syy on aivan toinen. Hän oli polttanut oikein hurjasti tupakkaa ja siitä johtui ettei hän enää ...

14 p. 11 1916

Tiistai

Tämä päivä on ollut vaihtelurikas päivä.

Aamulla nousin kuudelta ylös kahvia keittämään. On äidin syntymäpäivä. Joimme kiireimmiten kahvin ja lähdimme kiireesti raitiotiepysäkille. Matkamme päämäärä oli Huopalahti, herra Savelan sikala. Palasimme sieltä yhdeksän seuduissa aamulla. Ennen puoltapäivää lähdimme, Isä, Äiti, Setä, Veikko ja minä Munkkiniemeen. Emme jääneet odottamaan Munkkiniemi-vaunua, vaan astuimme Töölöö-vaunuun, jolla pääsimme Viidenpenin-tulliin. Siitä jatkoimme sitten jalkaisin. Päästyämme vastapäätä Tarvo-saarta, päätimme yrittää "kävellä" saareen. Paalutus oli lyöty ja tähän poikkipuut, joiden päälle oli pantu pari kapeata lankkua. Poikkipuita oli harvassa, noin viiden, kuuden metrin päässä toisistaan. Ei se niin jännittävää olisi ollutkaan, jos lankut olivat olleet hyvin asetetut ja toisiinsa jatkettut, mutta kun ne hetkuivat jalkojen alla ja olivat päistään irti, täytyi joskus pelätä että ne vipaavat, siirtyvät paikallaan tai taipuvat niin, että menettää tasapainonsa ja putoaa alla aaltoilevaan sinisenmustaan veteen. Eräässä kohden, oli toisen jalkani alla hyvin notkea ja toisen jäykkä lankku. Arvahan sen minkälaista käveleminen silloin on. Ihme kyllä ei minua pe-

loittanut katsoa alleni. Tosin kyllä kulettuani ensimmäisen sillan yli jalkani vapisivat äärettömästä jännityksestä, kun täytyi toisinpäikkoin punnita jokainen askeleensakin. Yksiainoa harha-askele olisi vienyt Vellamon-neidin syliin. --- Mahdollisesti minä olen itserakas, mutta nyt minua pelottaa ajattellessani, miten "Oylkki" paikka se oli. --- Tulimme sitten kolmen junalla Helsinkiin. Ennätimme vain pikimäl-
tään käydä talossa.